GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 19. *Dumineca, 25 Ianuariu (6 Februariu.)* **1887.**

Brașovŭ, 24 Ianuariu 1887.

De câteva decenii încóce, orĭ de câte orĭ România a avutŭ sĕ trécă prin grele încercărĭ din causa complicațiunilorŭ din afară, numele d-lui Mihailŭ Kogălniceanu a fostŭ pusŭ totdéuna în fruntea acelorŭ bărbațĭ de statŭ românĭ, dela carĭ țéra era în dreptŭ sĕ aștepte sprijinŭ, sfatŭ și jertfe.

Domnulŭ Mihailŭ Kogălniceanu se află și aḍĭ, când Europa trece printr'o crisă politică atâtŭ de grea, în momentulŭ d'a fi omulŭ situațiunei în România.

Acésta nu póte surprinde pe nimenea, care cunósce trecutulŭ și însemnătatea acestui celebru bărbatŭ de statŭ.

Dér este o notă caracteristică a timpului, că acum se constată rolulŭ celŭ mare, ce mai este chematŭ a'lŭ juca și în viitorŭ d-lŭ Kogălniceanu în România, chiar și dintr'o parte, de unde până aḍĭ n'amŭ pré auḍitŭ critice măgulitóre despre activitatea d-lui Kogălniceanu, ca bărbatŭ de statŭ și distinsŭ diplomatŭ.

Constatândŭ împrejurarea acésta, ne mărginimŭ de astădată a reproduce părțile esențiale ale unui articulŭ ce-lŭ publică la loculŭ ântéiu „Pester Lloyd“ dela 2 Februarie n. sub titlulŭ „Mihailŭ Kogălniceanu“. Limbagiulŭ, de care se folosesce corespondentulŭ fóiei oficióse pestane, contrastéză în modŭ bătătorŭ la ochĭ cu espectorările de mai deunăḍĭ ale foilorŭ maghiare, care făceau pe d-lŭ Kogălniceanu șefŭ alŭ anarhiștilorŭ din România și alte „grațiosităţĭ“ de acestea, dovadă că foile maghiare scriu după impresiunile momentane, produse de ura de rassă și de prajudețele și susceptibilitățile lorŭ bolnăvicióse.

Étă articululŭ din fóia ungurésca:

„M. Kogălniceanu este aḍĭ personalitatea politică cea mai căutată și curtenită a României. Pe când pressa oposițională declară, că bĕtrânulŭ bărbatŭ pe statŭ și parlamentarŭ, pe care corpurile legiuitóre ale României deunăḍile l'au onoratŭ cu votarea unui darŭ naționalŭ în forma unei însemnate pensiunĭ, în curêndŭ va păși pe arenă cu o filipică contra guvernului, se pare érăși că foile partidei guvernamentale suntŭ dispuse, a ține pe Kogălniceanu de alŭ lorŭ și protestéză în modulŭ celŭ mai hotărîtŭ în contra presupunerei ce i se face lui din partea dușmană guvernului“

„Dér décă prin cele ḍise e din destulŭ caracterisată de o parte marea însemnătatea a lui M. Kogălniceanu pentru istoria desvoltării interne a patriei sale, și de altă parte posițiunea particulară ce o ia elŭ în viéța de partidă, plină de frământărĭ, a României, totuși nu s'ar înțelege decâtŭ fórte defectuosŭ estraordinara importanță a acestui bărbatŭ fórte dotatŭ și în multe privințe interesantŭ, décă ar voi cineva sĕ-lŭ caracteriseze numai pe temeiulŭ amintirilorŭ din ultimii anĭ. Căcĭ fiă că destrăbălarea și neclaritatea raporturilorŭ de aḍĭ ale partidelorŭ nóstre, pe lângă amărĭciunea luptelorŭ parlamentare pricinuită prin acésta, fiă că și importantele cestiunĭ de natură politicŏ-comercială și de dreptŭ publicŭ, ce 'șĭ aștéptă resolvarea, au făcutŭ ca asociarea și alianța unui bărbatŭ — neobligatŭ pentru durată nicĭ unei partide — de esperiența, de agerimea juvenilă a spiritului și de dotațiunea retorică a lui Kogălniceanu, sĕ fiă de fórte mare valóre: timpurile în care dênsulŭ a putută imprima unei întregĭ periode de desvoltare a României timbrulŭ modului sĕu de concepere individuală și proprielorŭ sale vederĭ, stau în parte patruḍecĭ de anĭ înainte de ḍiua, în care meritele lui Kogălniceanu pentru patria sa au aflatŭ o aprețiare esterióră, prin votarea recompensei naționale susŭ amintite“.

„Căcĭ aprópe patruḍecĭ da anĭ suntŭ de când M. Kogălniceanu, care se trage dintr'o vechiă familiă moldovenéscă, devenise centrulŭ spiritualŭ alŭ unei societățĭ politice, ale căreĭ țelurĭ steteau în contrastŭ așa de mare cu stările ce domneau atuncĭ în Moldova, încâtŭ unŭ conflictŭ cu puternicii ḍilei mai curêndŭ séu mai târḍiu era inevitabilŭ. Întorsŭ din Berlinŭ unde mai mulțĭ anĭ a făcutŭ studii istorice și juridice și de unde publicase în limba francesă și primulŭ sĕu opŭ asupra istoriei Românilorŭ, tînĕrulŭ Kogălniceanu se alătură la partida așa numită a „Bonjuriștilorŭ“, unŭ grupŭ de fii de boerŭ sîrguincioșĭ carĭ, convinșĭ de netrăinicia regimului boerilorŭ învechițĭ, care era vătămătorŭ obștei, nisuiau sĕ regenereze patria lorŭ luândŭ ca modelŭ pe Francia și pentru carĭ salutarea franceză „bon jour“, întrebuințată la începutŭ ca losincă și ca cuvêntŭ de recunóscere, avea sĕ devină încurêndŭ nume de partidă. Al. Cuza, principele de mai târḍiu alŭ României, Vasilie Alexsndri, Const. Negri erau membri ai acestei partide, care a luatŭ parte atâtŭ de însemnată la revoluțiunea isbucnită în anulŭ 1848 contra principelui moldovenescŭ Mihailŭ Sturza, încâtŭ mulțĭ dintre membrii ei trebuiră sĕ părăséscă țéra după victoria contra-revoluțiunei esecutate cu ajutorulŭ Rusiei. Kogălniceanu încă se duse în esilŭ, dér când urmările rĕsboiului Crimeei sfărîmară influința rusă în principatele dunărene, se întorse érăși în patria sa, pentru ca după alegerea vechiului sĕu amicŭ politicŭ Al. Cuza ca principe alŭ Moldovei și Valahiei, sĕ ia asupră'șĭ unŭ rolŭ dătătorŭ de mĕsură în istoria desvoltărei României și a Românilorŭ. Căcĭ fiă că se pretinde și pentru principele Cuza necontestabilulŭ meritŭ d'a fi pusŭ capĕtŭ vechiului statŭ boerescŭ și d'a fi liberatŭ în acelașĭ timpŭ România de tutela spirituală a patriarchatului din Constantinopolŭ și de nerușinata esploatare a țĕrii de către călugării grecĭ: inițiativa pentru desființarea nobilimei boerescĭ și a ridiculelorŭ sale privilegii, pentru declararea independenței bisericei române, pentru isgonirea călugărilorŭ grecĭ și pentru secularisarea moșiilorŭ mănăstirescĭ care făceau mai a treia parte a țĕrii, este totŭ așa opera originară a lui Kogălniceanu, ca și desființarea robotei țĕrănescĭ și crearea unei proprietățĭ țĕrănescĭ libere. Veḍĭ bine Kogălniceanu, care la esecutarea reformelorŭ sale îșĭ atrăsese ura celorŭ mai influente cercurĭ ale țĕrii, dér care nu se lăsase a fi conturbatŭ, în repedea esecutare a planurilorŭ sale, prin sbuciumările „Roșilorŭ,“ adecă ale radicalilorŭ în parte mare cu idei republicane, a fostŭ și urḍitorulŭ loviturei de statŭ dela 2 Maiu, care unĭ partidele, îndușmănite de altmintrelea până la cuțitŭ, a „Albilorŭ“ și a „Roșilorŭ,“ adecă a conservatorilorŭ și a liberalilorŭ, pentru revoluțiunea nesângerósă dela 11 Februariu 1866 și pentru rĕsturnarea lui Cuza.“

„Câtŭ de contrară lui Kogălniceanu devenise atuncĭ opiniunea publică resultă de acolo, că constituanta convocată de noua transformare a raporturilorŭ României nu'i verifică mandatulŭ de deputatŭ. Dér acéstă mâniă nu ținŭ multŭ. In perioda de trecere de atuncĭ nu se putea lipsi România de conlucrarea unui bărbatŭ care dase deja atâtea doveḍĭ despre puterea sa de activitate politică și despre energia sa, și chiar dacă presidiulŭ ministerialŭ alŭ lui Kogălniceanu din acestŭ timpŭ a fostŭ numai de scurtă durată, totușĭ acestŭ bărbatŭ, căruia România are d'a-i mulțămi reformele cele mai pline de binecuvêntare ale guvernului Cuza, în totŭ cursulŭ timpurilorŭ de mai târḍiu a luatŭ o distinsă posițiune. Elŭ a fostŭ unulŭ din cei mai distinșĭ membri ai coalițiunei contra cabinetului conservatorŭ Lascarŭ Catargiu și, fără sĕ se fi declaratŭ deplinŭ solidarŭ cu partida liberală ce venì la cârmă în anulŭ 1876 după căderea aceleia, în greulŭ timpŭ alŭ rĕsboiului ruso-turcŭ și în perioda de tractărĭ diplomatice ce a urmatŭ după aceea a făcutŭ ca ministru și diplomatŭ marĭ servicii guvernului lui Iónŭ Brătianu. Când elŭ după proclamarea independenței României cutrierà stradele Bucurescilorŭ cu tricolorulŭ naționalŭ în mână, pentru ca sĕ vestéscă poporațiunei ruperea raportului de dependență, era cu hotărîre celŭ mai popularŭ bărbatŭ alŭ țĕrii; și când greutățile, ce representanța poporului românŭ le pregătea unei resolvărĭ corĕspunḍătóre dorințelorŭ puterilorŭ, amenințau sĕ aducă România într'unŭ conflictŭ cu tractatulŭ din Berlinŭ, guvernulŭ lui Iónŭ Brătianu nu sciù sĕ trimétă în străinătate pentru obținerea unei înțelegerĭ pe nicĭ unŭ bărbatŭ mijlocitorŭ diplomaticŭ mai capabilŭ, decâtŭ pe M. Kogălniceanu“.

„...Ca politicŭ și oratorŭ parlamentarŭ Kogălniceanu e de o particularitate și însemnătate atâtŭ de isolată între contimporanii sĕi și generațiunea mai tînĕră, încâtŭ merită a fi aprețiatŭ mai deaprópe numai din acéstă parte... Nu atâtŭ ca istoricŭ trebue căutată valórea acestui bărbatŭ, ci ca unulŭ care a urnitŭ calea pentru transformarea raporturilorŭ sociale, politice și bisericescĭ ale României. Chiar și împrejurarea, că M. Kogălniceanu în multe casurĭ a urmăritŭ o direcțiune contrară intereselorŭ monarchiei habsburgice în România, nu trebue sĕ se ia în considerare acolo, unde e vorba de M. Kogălniceanu ca politicŭ românŭ. Ca atare nu i se póte refusa recunoscința și nu i se refusă, celŭ puținŭ aicĭ în România, nicĭ de astfelŭ de criticĭ, carĭ din considerațiunĭ de politică de partidă nu vorbescŭ de bine pe miniștrii loviturei de statŭ ai lui Cuza. Aḍĭ stă Kogălniceanu... érăși în centrulŭ atențiunei publice, și nu e nicĭ o îndoială, că participarea sa la viitórele alegerĭ generale parlamentare va fi de mare influință, ba póte că va da mĕsura, asupra viitórei forme a viitórei maiorităţĭ parlametare. Oratorŭ poporalŭ și dialecticŭ parlamentarŭ, precum nu póte arăta pe nicĭ unŭ altulŭ România, elŭ constrînge chiar pe contrarii sĕi a asculta în liniște vorbirile sale înzestrate, după publicŭ și împrejurărĭ, cu umorŭ aspru séu cu finețā plină de spiritŭ, și décă raportorulŭ d-vóstrĕ nu se'nșélă, Kogălniceanu în celŭ mai apropiatŭ timpŭ va fi chematŭ a imprima unui cabinetŭ, care sĕ conducă destinele României cu cooperarea sa, timbrulŭ caracteristicŭ alŭ personalității sale istoricesce fórte interesantă.“

Invĕțământulŭ nostru mediu și superiorŭ,

în raportŭ cu necesitățile nóstre.

IV.

E indispensabilŭ sĕ se dea o mai mare importanță sciințelorŭ naturale, sporindu-se materia și numĕrulŭ orelorŭ de studiu pentru gimnasiele, scólile preparandiale și seminariele nóstre, făcêndu-se unele reducerĭ și economii la órele și materialulŭ altorŭ obiecte de studiu. Și anume, avêndu-se în vedere, că deja după 3—4 anĭ de gimnasiu mulțĭ tinerĭ părăsescŭ gimnasiulŭ, parte pentru a trece în preparandii și a se pregăti pentru cariera de învĕțătorŭ, și parte pentru a se întórce acasă, la economia părinților: ar fi de doritŭ ca aceștĭ tinerĭ sĕ aducă cu sine o sumă completă de cunosciințe practice, pe carĭ sĕ le pótă utilisa și aplica și acasă. Pe lângă cunoscințele literare elŭ sĕ pótă cunósce și apreția pe deplinŭ tóte animalele, plantele și mineralele precum și tóte elementele și principiile de chimie și fisică, cu care are elŭ în cerculŭ sĕu restrînsŭ de a face. Scopulŭ s'arŭ ajunge pe deplinŭ décă în privința sciințelorŭ naturale s'arŭ putea adopta programa gimnasiilorŭ și liceelorŭ din România, avêndu-se în vedere, icí colea, și obiectele, care intereséză directŭ pe agronomŭ.

Décă acésta din considerațiunĭ politice n'ar fi po-

sibilă,*) atuncĭ totuşĭ scopulŭ s'ar ajunge binişorŭ, decă profesorulŭ de zoologiă în classa I gimnasială la sugĕtóre, şi anume la vitele domestice, nu s'ar limita numai la înşirarea diferitelorŭ specii, ci ar insista mai multŭ asupra lorŭ, arĕtândŭ la cele principalĭ diferitele rasse şi tipurĭ, după originea şi patria lorŭ, dimpreună cu calitățile şi defectele fiecăreia, folosulŭ lorŭ în comparațiune cu spesele necesarĭ la crescerea şi întreținerea lorŭ. In locŭ de a înşira şi trece tóte speciile de vite într'o singură oră, póte rĕmânea şi insista 3—4 óre asupra unei specii principale, folosindu-se spre acésta şi de autorĭ specialĭ de agricultură şi zootechniă. Apoi alte, cum suntŭ maimuțele, focele, balenele, cu carĭ şi aşa nu ne prea întâlnimŭ şi n'avemŭ d'a face póte în viéța întrégă cu ele, le póte trece ceva mai iute.

In classa a II-a din botanică sĕ se ia nu numai clasificațiunea planteloŭ după Linée şi câteva plante veninóse, ci cu totŭ deamĕruntulŭ în ea şi rosaceele, papilionaceele şi gramineele, şi profesorulŭ, prin dese escursiunĭ botanice pe câmpŭ, livedĭ şi în grădina botanică a şcólei**), prin facerea de erbare, sĕ le atragă atențiunea asupra tuturorŭ planteloŭ de ceva interesŭ, încâtŭ la finea anului fiecare elevŭ sĕ fie în stare sĕ cunóscă tóte plantele, tóte cerealele, ierburile şi buruenile din grădină, câmpŭ şi livade, sĕ cunóscă durata vegetațiunei fiecăreia precum şi valórea ei bună orĭ rea. Pe lângă numirile românescĭ profesorulŭ sĕ céră dela elevĭ sĕ cunóscă şi pe cele latine, cacĭ vorŭ fi puşĭ adeseorĭ în situația d'a comanda şi cumpĕra seminţe — mai cu sémă de cereale şi ierburĭ — în strĕinătate şi numai atuncĭ o póte face acésta cu siguranță adaugĕndŭ şi numirile latine, căcĭ semințele de trifoiurĭ şi ierburĭ, fiindŭ fórte mĕrunte şi scumpe — producĕtorii şi negustorii lorŭ le falsifică fórte desŭ cu alte semințe de o calitate mai rea séu şi cu nisipŭ văpsitŭ, pămĕntŭ etc. Profesorulŭ pentru a economisi timpulŭ la escursiunĭ şi a avé totdéuna plantele necesare în starea lorŭ normală, póte cultiva în grădina botanică a şcólei plantele principale dar cu deosebire pe micĭ areale de câte 1—2 metri pătrațĭ diferite specii de cereale şi ierburĭ, carĭ sĕ'i servéscă ca obiectŭ de demonstrațiune, şi sĕ înfăcişeze la aceiaşĭ plantă, sĕmĕnată în aceleaşĭ condițiunĭ de cultură şi de climă, diferite resultate, din carĭ sĕ reiese folosulŭ întroducerei şi acclimatisărei altorŭ rasse mai bune. Separatŭ de aceste una séu două făşii de straturĭ le póte întrebuința pentru infecțiunea artificială a planteloŭ cultivate cu diferite bóle şi parasițĭ — ciupercĭ — ca rugina, tăciunele, mălura, córna, mătasea, — cuscuta — etc. precum sĕ arete şi mijlócele pentru combaterea lorŭ.

Avĕndŭ elevii dilnicŭ aceste culturĭ şi studii înaintea lorŭ, toțĭ din tóte clasele, le vorŭ urmări cu mare atențiune şi încordare în tóte fasele de crescere şi desvoltare.

In classa a III-a la fisică câtŭ se póte lua din statistica, dinamica corpurilorŭ solide, fluide şi aeriforme, căldura, magnetismŭ, electricitate, optica şi ceva din meteorologiă.

In classa a IV-a. Mineralogia şi cu deosebire se insiste asupra petrografiei încâtŭ fiecare elevŭ sĕ cunóscă mineralele şi petrile ordinare ca gresea, granitulŭ, trachitulŭ, basaltulŭ, vărósa, gipsulŭ, porfirulŭ, shisturile, apatitulŭ şi fosforitele şi sĕ li se arete, fie în natură, fie în modele, diferitele specii de pămĕntŭ solŭ şi subsolŭ resultatŭ din sfărâmarea şi descompunerea lorŭ. La Chimiă câtŭ s'ar puté mai multŭ, atâtŭ din cea anorganică câtŭ şi cea organică. Elementele cele mai principale din carĭ se compunŭ corpurile şi proprietățile lorŭ Oxidĭ, accide, base, alcalii, arĕtândŭ şi insistândŭ asupra acelora, care au o însemnătate pentru viéța practică séu pentru agricultură, cum suntŭ: oxigenulŭ, hidrogenulŭ, carbonulŭ, azotulŭ, fosforulŭ, potaşea, sulfurele, varulŭ, siliciulŭ. Metalele şi aliagele lorŭ. Din chimia organică amidonulŭ, destrina, materiile zacharóse, celulosa, fermentațiunea. Alcoolurile, etherulŭ, corpurile grase. Unele dintre accidele organice şi combinațiunile aromatice. Alcaloide. Materiile albuminoide şi rolulŭ lorŭ la nutrițiunea planteloŭ şi animalelorŭ.

In classa a V a. O scurtă privire asupra morfologiei şi fisiologiei la fanerogame. Determinarea diferitelorŭ plante de interesŭ pentru viéța practică şi pentru agricultură, durata vegetațiunei şi valórea lorŭ economică. La criptogame cu unŭ microscopŭ li se póte arĕta diferitele specii de spori şi desvoltarea lorŭ pe plantele nutritive. In colo repetiția celorŭ dise la classa a II-a.

In classa a VI. Anatomia şi fisiologia animalelorŭ, zoologia descriptivă. Aci se póte lua în trăsurĭ generale ceva despre nutrițiunea animalelorŭ şi anume a se arĕta rolulŭ ce-lŭ jócă materiile albuminate cu azotŭ şi cele fără de azotŭ, după cum e scopulŭ de a produce forță şi muncă, séu a produce numai grăsime.

Din Geometriă, la trigonometriă se póte ține sémă şi de agrimensură şi sĕ se dea câtŭ se póte mai multe esemple cu aplicarea la acésta şi la nivelare

In classa a VII-a fisica: mecanica, hidrostatica, aerostatica, magnetismulŭ. Chemia anorganică şi organică. Repețirea şi completarea celorŭ din classa a IV-a.

In classa a VIII-a geologia şi ca adnecsŭ pedologia (câmpologia). O scurtă privire asupra formațiunei solului arabilŭ şi subsolului prin despicarea şi sfĕrîmarea petrilorŭ prin diferiții agențĭ. Insuşirile chimice şi fisicale ale țĕrinei. Absorbțiunea şi condensațiunea de apă şi gaze. Influința luminei şi căldurei asupra solului. Classificațiunea pămĕnturilorŭ după calitățile lorŭ fisicochimice, şi după plantele ce crescŭ séu sĕ cultiva pe ele.

Aceste materii adoptate la programa de adĭ a gimnasiilorŭ nóstre ar satisface pe deplinŭ tuturorŭ trebuințelorŭ nóstre, căcĭ absolventulŭ de gimnasiu ar cunósce tóte obiectele şi materiile principale, cu carĭ are elŭ d'a lucra. Apoi i-ar veni în ajutorŭ unele înlesnirĭ şi sacrificii bănescĭ, care de şi ar costa şcóla fórte puține parale, totuşĭ ele ar aduce fórte marĭ servicii. Astfelŭ pentru demonstrațiunile din botanică şi pentru a economisi timpulŭ la escursiunile de erborisațiă, ar fi de doritŭ, precum suntŭ la şcólele de pe sate, înființarea şi intreținerea unei micĭ grădinĭ botanice de $^1/_2$—1 jugĕrŭ întindere, în apropiere de gimnasiu, unde profesorulŭ sĕ şi pótă cultiva tóte plantele de unŭ interesŭ óre-care, din grădină, câmpie şi livedĭ. Cu deosebire pe micĭ întinderĭ de 1—2 metri pătrațĭ sĕ facă încercărĭ cu cultura de diferite specii de cereale şi ierburĭ prin care sĕ se constate varietatea resultatelorŭ la aceeaşĭ specie sĕmĕnată în condițiunĭ şi raporturĭ egalĭ, încâtŭ sĕ reiase utilitatea schimbărei şi perfecționărei semințelorŭ şi rasselorŭ. O făşiă de straturĭ sĕ fiă destinată încrucişărilorŭ şi hibridațiunilorŭ artificiale şi perfecționărei rasselorŭ; ér o alta separată pentru infecțiunile artificiale la cereale, ierburĭ şi pomĭ, cu diferite ciupercĭ şi parasițĭ ca rugina, tăciunele, mălura, córna mătasa (lat. cuscuta), precum şi sĕ se arate mijlócele pentru combaterea lorŭ. Intreținerea şi cultivarea acestei grădinĭ n'ar costa pe anŭ mai multŭ de 30—40 fl., ér lucrările şi demonstrațiunile aceste ar fi mai de folosŭ decâtŭ înşirarea şi citarea a sute de esemple şi autorĭ.

Unŭ altŭ sacrificiu bugetarŭ ar fi d'a procura pentru biblioteca studențilorŭ câțiva autorĭ principalĭ de agricultură şi de economiă națiunală, ca: Thaer Grundsätze der rationellen Landwirthschaft; Liebig, die Chemie in ihrer Anwendung auf Agricultur und Physiologie; Koppe, Ackerban und Viehzucht; Settegast, Die Thierzucht şi Die Landwirtchscaft und ihr Betrieb; I. Kühn, Die zweckmässigste Ernährung des Rindviehs; Guido Kraft, Lehrbuch der Landwirthschaft, Landwirthschaftliches Lexicon; E. Wolf, Ernährung der landwirthschaftlichen Nutzthiere, Düngerlehre; Heiden, Düngerlehre; Rohde, Rindviehzucht; Bohm, Schafzucht und Wollkunde; Dunkelberg, Wiesenban; Kirchner, Handbuch der Milchwirthschaft; Roscher, Lehrbuch der Nationaleconomie; I. H. v. Thünen, Der isolirte Staat in Bezug auf Landwirthschaft und Nationaleconomie; v. d. Goltz, Handbuch der Land und Betriebslehrer;*) ca unii din studențĭ icĭ colea sĕ se pótă ocupa şi cu câte o cestiune economică şi ținea câte o conferință despre agricultură, care o vorŭ face cu atâtŭ mai uşorŭ, cu câtŭ cei mai mulțĭ din ei, întorcêndu-se véra de vacanțe acasă, suntŭ silițĭ, sĕ ajute părințilorŭ la economia câmpului, şi decĭ au mai multŭ séu mai puținŭ cunoscințe practice de agricultură.

Se înțelege că spre scopulŭ acesta manualele întrebuințate adĭ în şcólă nu suntŭ suficiente şi suntŭ necesare altele, care sĕ satistacă şi în privința acésta, ba chiar şi profesorii, dela carĭ adĭ se cere sĕ predea şi limbile séu alte studii, vorŭ întêmpina multe dificultățĭ la esecutarea programei acesteia. D'aceea ar fi de doritŭ, ca Consistoriile şi Asociațiunea transilvană la împărțirea de stipendii şi trimiterea tinerilorŭ la universitățĭ pentru a se pregăti în cariera de profesorŭ, ținêndŭ contŭ de necesitățile nóstre, pe cei dela sciințele naturale sĕ-i oblige a da atențiune şi aplicărei acelora la agricultură, horticulură, industrii, şi că pe lângă acele sĕ nu-i mai turmenteze şi cu filologia séu teologia. In modulŭ acesta, nu numai vomŭ avé mai bunĭ profesorĭ de sciințele naturale în şcólă, ci şi bunĭ scrutătorĭ ai naturei, carĭ vorŭ cultiva şi partea neglésă până aci şi se vorŭ interesa cu multŭ mai bine de producțiunea şi economia nóstră, ceea ce filologii nu potŭ face, necădêndŭ acésta în specialitatea lorŭ

*) Repețimŭ aicĭ ce amŭ mai disŭ la începutŭ, că autoritățile nóstre scolare confesionale suntŭ dependente la facerea programelorŭ de planulŭ de organisațiune şi de învĕțămêntulŭ prescrisŭ de regimŭ. — Red.

**) Bine ar prinde când ar esista pe lângă fiecare gimnasiu şi seminarŭ câte o grădină botanică modelŭ. Din nenorocire se vede că nimenea nu s'a gânditŭ la aşa ceva. — Red.

*) Mai tóte aceste scrierĭ au apărutŭ şi se potŭ căpĕta dela editura Paul Parey în Berlinŭ.

SCIRILE DILEI.

Despre conferința preoțéscă ce s'a ținutŭ la 4 Noemvre c. tr. în Cațelulŭ românŭ, protopopiatulŭ Crasnei, ni s'a trimisŭ o corespondență de sub póla Meseşului, pe care însĕ, primindu-o prea târdiu, n'amŭ putut'o publica. Corespondentulŭ arată între altele folósele netăgăduite, ce resultă pentru biserica şi poporulŭ românescŭ din aceste conferințe, ce, în urma unui regulamentŭ diecesanŭ, au a se ține în fiă-care protopopiatŭ din diecesa Gherlei de două-orĭ pe anŭ; se plânge însĕ corespondentulŭ contra indiferentismului manifestatŭ fată cu aceste conferențe din partea supremei autoritățĭ bisericescĭ din Gherla, despre care dice că e prea nepăsĕtóre în supra-

---

FOILETONU.

Procese celebre vechĭ în România.

(Conferință ținută de d. Gr. Lahovary la Ateneulŭ din Bucurescĭ).

Duminecă séra, sĕptĕmâna trecută, societatea alésă a Capitalei îşĭ dăduse întâlnirea la Ateneu spre a asculta interesanta schiță istorică a d-lui Grigore Lahovary asupra proceselorŭ celebre vechĭ din România şi Moldova.

Eruditulŭ conferențiarŭ, membru la înalta Curte de Casație şi de justiție constată că în archivele nóstre nu întâlnimŭ nicĭ o colecțiune tipărită séu netipărită asupra causelorŭ celebre petrecute în România orĭ în Moldova în cursulŭ secolelorŭ 13-lea, 14-lea şi următórele până la 1775. In strĕinătate, cu deosebire în țĕrile occidentului, asemenea colecțiunĭ abundă. Aşa găsimŭ repertoriulŭ *Pitaval* (Causes célèbres), repertoriulŭ *Clein* şi altele. Timpurile, se vede, că nu ne au lăsatŭ sĕ avemŭ asemenea monumente, care denotă gradulŭ de cultură alŭ națiunilorŭ. Precum s'a disŭ, condicile domneştĭ aflate în archivele nóstre nu conținŭ hotărîrĭ mai vechĭ ca dela 1775. Găsimŭ în aceste condicĭ în adevĕrŭ poruncĭ, pitace, ponturĭ de vămeşii, diete, volnicii, obiceiurĭ, taclirurĭ, zapise de învoelĭ, mărturisirĭ şi altele, dér tóte din secolulŭ alŭ 18-lea. Ceea-ce d. conferențiarŭ îşĭ propune a espune le-a culesŭ din istoricĭ, din documente, din memorii scrise, din letopisițile naționale séu din cărțĭ de călĕtorii, făcute în țéra nóstră de cătră strĕinĭ.

Optspredece suntŭ la numĕrŭ causele mai însemnate pe care la analise d. conferențiarŭ. Le vomŭ resuma şi noi aci, pe câtŭ de fidelŭ posibilŭ, în ordinea în care au fostŭ desvoltate.

1) *Esecuțiunea lui Arbore din Hârleu* (1523). Celŭ mai vechĭ procesŭ aflatŭ de d. conferențiarŭ este alŭ boerului Arbore. Engel, care a scrisŭ istoria Moldovei, spune că Stefanŭ Vodă fiulŭ lui Bogdanŭ (1517—1526) bănuindŭ pe Arbore că e hainŭ Domniei a pusŭ de i-a tăiatŭ capulŭ lui şi fiilorŭ lui, Teodorŭ şi Nichita.

2) *Revoluțiunea din Romanŭ* (1524) Boerii țĕrii se neliniştiră de atâtea crudimĭ şi se resculară în contra lui Vodă Stefanŭ. Revolta porni din Romanŭ la 1524. Stefanŭ prinse de veste şi decapită pe boerii Costea, Ivanciu şi Sima. Cațĭ boerĭ putură scăpa, fugiră din țéră. Manuscrisulŭ din Şerbănescĭ, tipăritŭ la 1528, vorbesce de acésta afacere.

3) *Esecuțiunea stolnicului Berca.* In 1612 isbucnesce altă conjurațiă. Stolniculŭ Berca din Merişanĭ (Teleormanŭ) se sculă cu alțĭ boerĭ ca sĕ rĕstórne pe Radu alŭ X-lea. Rĕscóla nu isbuti şi Radu prinse pe conjurațĭ şi le tăiă capulŭ.

4) *Unŭ paricidŭ pe la 1652.* Pe timpulŭ lui Mateiu Basarabu (1633—1654), unŭ copilŭ nevĕrstnicŭ mai micŭ de 14 anĭ tăiă capulŭ tatălui sĕu. Este probabilŭ că şi lui i s'a tăiatŭ capulŭ, căcĭ condica lui Mateiu Basarabu dice că deşi pentru minorĭ în genere se micşoréză pedépsa, însĕ pentru minorulŭ paricidŭ nu esistă micşorare de pedépsă, şi legislațĭ din 1652 era aceia din condica susnumită.

5. *Judecata lui Stroe Leurdeanu* (1669). Cu ocasiunea judecății vornicului Stroe Leurdeanu găsim pentru prima óră menționându-se de óre-care forme de judecată. La 6 Decemvre 1660, intră Grigore Ghica în țéră şi peste trei anĭ trebui sĕ plece cu armata în ajutorulŭ lui Ahmed. Căimăcămia fù lăsată soției sale, vornicului Stroe Leurdeanu şi marelui vistierŭ Dimitrie. Intorcêndu-se Vodă Grigoraşŭ în țéră, vorniculŭ Leurdeanu acusă pe postelniculŭ Constantinŭ Cantacuzino că întreține relațiunĭ cu soția domnului, că face intrigĭ cu Turcia pentru domniă, fiindŭ că se ține aprópe de hotarele turcescĭ şi pentru că opresce pe țĕranii sĕi a plăti dările cătră visteriă. Grigoraşŭ Vodă poruncĭ sĕ aducă pe postelnicŭ şi în nóptea de 20 Decemvre 1663 ilŭ trămise la Snagov unde fù ucisŭ. Boerii la audulŭ acestei fapte se rĕsculară. Grigoraşŭ Vodă protestă de nevinovăția lui şi surghiunĭ pe Stroe Leurdeanu. Sub Antonŭ Vodă (1669), bĕtrânŭ virtuosŭ şi prudentŭ, urmaşii postelnicului Can-

veghiarea și aprobarea concluselorŭ conferențelorŭ, fără de care aprobare aceste concluse rĕmânŭ literă mórtă, ér de altă parte se plânge contra indolenței prea marĭ a unorŭ protopopĭ, carĭ legațĭ fiindŭ prea tare de interesele lorŭ private materiale, lasă sĕ apună acéstă salutară instituțiune a conferențelorŭ preoțescĭ. Corespondentulŭ trage la îndoélă fidela administrare a fondului diecesanŭ menitŭ pentru ajutorarea vĕduvelorŭ și a orfanilorŭ din diecesa Gherlei; fondulŭ este înființatŭ cam în 1832, va se ḑică mai bine de 50 de anĭ, și fiă-care preotŭ contribue câte 4 fl. pe anŭ, ér mai la începutŭ câte 2 fl. și cu tóte acestea ajutórele ce se împartŭ abia facŭ câte 15—20 fl. pe anŭ și încă multe vĕduve și copii orfanĭ *fără protectorĭ* nu capĕtă nimicŭ. Impregiurarea acésta, ḑice corespondentulŭ, îi disgustă fórte tare pe preoțĭ, carĭ pe dreptŭ poftescŭ sĕ li se dea din când în când sémă despre administrarea acestui fondŭ.

—x—

Amŭ comunicatŭ la timpŭ că în *Pesta* s'a începutŭ o mișcare în favorulŭ *Kulturegyletului* din Ardealŭ. Ca nouă dovadă că guvernulŭ e complice la uneltirile de maghiarisare ale Kulturegyletului, amintimŭ că, pe lângă diferițĭ deputațĭ, carĭ s'au pusŭ în fruntea mișcărei, guvernulŭ încă a fostŭ *anume* representatŭ la balulŭ, ce s'a datŭ ḑilele trecute de mai mulțĭ deputațĭ în folosulŭ fondului de maghiarisare, prin ministrulŭ honveḑimei. Cumcă témă de maghiarisare nu avemŭ, nu mai trebue s'o spunemŭ; dândŭ scirea de mai susŭ, amŭ voitŭ numai sĕ dovedimŭ din nou complicitatea guvernului.

—x—

Se comunică scirea, că judele marei comune *Comloșulŭ Banatului*, *Fritics,* a fostŭ omorîtŭ pe furișŭ cu unŭ toporŭ.

—x—

In curêndŭ *Reuniunea femeilorŭ săsescĭ* din locŭ va deschide, dela 24 Februariu până la 2 Aprilie, unŭ cursŭ spre a forma institutóre pentru grădinĭ de copii.

—x—

Cetimŭ în ḑiarele din *Bucurescĭ*, că ḑilele acestea *autoritățile ungare au confiscatŭ* la granița dela Predealŭ unŭ pachetŭ cu 70 esemplare din cartea intitulată: *„Rotacismulŭ la Moți și Istrienĭ“*, trimise din Bucurescĭ de d. Teofilŭ Frâncu d-lui Candrea la Bucium-Cerbu, ca sĕ le distribue abonațilorŭ din munții apusenĭ ai Transilvaniei. — Nu 'nțelegemŭ cu ce obrazŭ se mai geréză în carnații șoviniștĭ ungurĭ ca ómenĭ liberalĭ, când împedecă până și mișcarea nóstră literară!

—x—

„Lupta« din *Bucurescĭ* primesce scirea, că *abecedarele scrise în limba albanesă,* cu litere latine, ce s'au trimisŭ de societatea »Drita“ din Bucurescĭ, prin diferitele orașe ale *Albaniei*, au stîrnitŭ o adevĕrată furiă din partea clerului grecŭ, care lucréză pentru grecisarea Albaniei și Macedoniei. Așa în Corcia, archiereulŭ a pronunțatŭ asupra abecedarelui anatema din amvonŭ și din altarŭ. Poporulŭ este înfuriatŭ, căcĭ archiereulŭ le-a spusŭ că acestŭ abecedarŭ, fiindŭ scrisŭ cu litere latine, tinde la catolicisarea lorŭ — Ce mai tacâmŭ de poporŭ liberalŭ suntŭ și Grecii! Și acésta o facŭ ei în Turcia, într'unŭ statŭ străinŭ! Se speră că Pórta va pune la loculŭ lorŭ pe preoții grecĭ.

—x—

Loc. colonelŭ *Vartiadi,* din armata română, va fi numitŭ de guvernulŭ sĕu atașatŭ militarŭ la ambasada română din Viena.

---

tacuzino cerură pedepsirea vornicului Stroe Leurdeanu. Antonŭ Vodă convocă unŭ soborŭ compusŭ din Metropolitŭ, din episcopĭ și din egumenĭ și chemà pe Leurdeanu sĕ se apere. Leurdeanu tăgăduì faptulŭ. Vĕduva postelnicului Constantinŭ propuse trei răvașe ale Leurdeanului cătră Vĕrzaru, prin care îlŭ îndemna sĕ omóre pe inimiculŭ lui, Cantacuzino. Leurdeanu mărturisì faptulŭ. Atuncĭ Antonŭ Vodă cu totŭ divanulŭ făcură judecata și hotărîră sĕ móră și elŭ. Jupâneasa Ilinca Cantacuzino și fiii ei rugară pe Antonŭ Vodă sĕ nu'lŭ ucidă ci sĕ'lŭ trămeață la călugăriă. Atuncĭ Vodă poruncì sĕ'lŭ preumble prin târgŭ; Leurdeanu fù pusŭ într'o cotigă c'unŭ bou, desbrăcatŭ până la brâu; i se puse unŭ protapŭ în nasŭ, 'i-au spânḑuratŭ trei răvașe de gâtŭ și astfelŭ l'au dusŭ până la Snagov unde l'au călugăritŭ, dându-i numele de Silvestru.

6. *Judecata lui George Băleanu* 1672. Totŭ Antonŭ Vodă făcù judecata lui George Băleanu, care complotase împreună cu fiii sĕi, ca sĕ ucidă pe cei trei boerĭ, banulŭ Mareșŭ, logofătulŭ Radu Cretzulescu și spătarulŭ Șerbanŭ, ḑicêndŭ că ei s'au îmbogățitŭ, că ei se totŭ boerescŭ la curte la toțĭ Domnii și că'șĭ batŭ jocŭ de dênșii. Conjurații rĕmâindŭ de judecată, Antonŭ Vodă destituì pe unii din boerii, carĭ aveau dregătorii, și le-a poruncitŭ la toțĭ sĕ mérgă la țară și sĕ șéḑă pe la casele lorŭ și sĕ nu mai vie la Curte în ochii Domnului.

(Va urma.)

Crisa bulgară.

In timpŭ ce se facŭ pregătirĭ pentru întrunirea ambasadorilorŭ, din Constantinopolŭ, ca sĕ se aducă la cale o resolvare a cestiunei bulgare, scirĭ din Bulgaria anunță, că Zankoviștii și agenții rușĭ lucréză pentru rĕsturnarea guvernului printr'o revoluțiune.

„Pol. Korr. e informată din Sofia, că ambasadorulŭ rusŭ din Bucurescĭ Hitrovo a primitŭ în ḑilele acestea 90,000 ruble dela societatea slavă de binefacere, după cum se crede, pentru a corupe pe Bulgarĭ, prin agențĭ și revoluționarĭ. Unulŭ din aceștia, Malakov, a fostŭ arestatŭ, după ce cutrierase ținuturile Lovcei și Plevnei, de unde voia sĕ se ducă prin Orkhanie în cerculŭ Vrației, între aderenții lui Zankov. E lucru sigurŭ că în acestŭ ținutŭ se pregătise o revoltă, ale cărei fire porneau din Sofia. Scrisorile se îmânau printr'o țĕrancă, care fù arestată împreună cu alțĭ optŭ Zankoviștĭ din Vrața și Orkhaine. Guvernulŭ e convinsŭ, că orĭce mișcare revoluționară o póte înăbuși. Regentulŭ Jivkov, care a făcutŭ o călătoriă la Tîrnova, a aflatŭ pretutindenea țĕrănimea cu deplină încredere în regență.

Totŭ din Sofia se telegrafiază, că acolo s'au primitŭ rapórte din Bucurescĭ, cumcă foștii oficerĭ bulgarĭ, carĭ petrecŭ în România, intenționéză o revoltă nu numai în Bulgaria ci și în România și în Serbia, cu scopŭ d'a ușura Rusiei ocuparea Bulgariei prin aceea, ca celorlalte puterĭ sĕ li se dea de lucru cu România și cu Serbia. Póte sĕ intenționeze revoluționarii bulgarĭ a pricinui neplăcerĭ și României, dér n'au sorțĭ de isbêndă, căcĭ autoritățile române îi urmărescŭ pasŭ cu pasŭ și, după cum se comunică, au fostŭ arestațĭ mai mulțĭ dintre ei și dațĭ peste graniță.

Aceste uneltirĭ nu contribue decâtŭ la înăsprirea crisei și la întărirea regenței, a cărei partidă e atâtŭ de amărîtă încâtŭ acum pare a nu mai voi ca principe nicĭ pe ducele de Leuchtenberg, care — ḑice oficiósa „Nesawissima Bolgaria« — e și mai periculosŭ decâtŭ Mingrelianulŭ.

Țéra Oltului, Ianuarŭ 1887.

Stimate d-le Redactorŭ! Este lucru cunoscutŭ, că astăḑi tóte națiunile, carĭ voiescŭ înaintare, șĭ-au îndreptatŭ o deosebită atențiune asupra scólelorŭ, căcĭ este sciutŭ, că numai scóla face pre omŭ sĕ devină omŭ. Nu mai puținŭ este cunoscută și acea împrejurare, că pre o scólă o face însușĭ învĕțătorulŭ. »Cum e învĕțătorulŭ așa e și scóla“ — ḑice o sentință. Este dér învederatŭ, că dela învĕțătorŭ se recere sĕ fiă la înălțimea chemărei sale. Ca însĕ învĕțătorulŭ sĕ se pótă ridica la acea tréptă de cultură, ce i-o pretinde timpulŭ de față, trebue sĕ cetéscă și studieze neîntreruptŭ, căcĭ écă, numai așa, nu mai sbóră nimĕrui porumbulŭ friptŭ în gură.

Dér aceea încă e dreptŭ, că la procurarea de opurĭ de specialitate, ḑiare etc., se recerŭ parale; dér când e vorba de parale, apoi atuncĭ trebue s'o accentuămŭ, că aceste tocmai la învĕțătorĭ se află mai cu greu. De aci se vede preste totŭ necesitatea îmbunĕtățirei salarielorŭ învĕțătorescĭ. Căcĭ cu salare micĭ, ne'nsemnate, ba în multe locurĭ și rĕu plătite, nu vomŭ avé învĕțătorĭ destoinicĭ în vecii vecilorŭ. Și afară de acésta, cum sĕ se pretindă dela unŭ omŭ, care mai n'are elŭ ce mânca, ca sĕ dé și altora?!...

Profitŭ totodată de ocasiune de a atrage atențiunea on. representanțe generalĭ a foștilorŭ grănițerĭ din regim. I. rom., ce se va ținea în ḑiua de 21 Ianuariu a. c. în Sibiiu, ca între agendele ce va avé de a pertracta sĕ nu tréсă cu vederea și ameliorarea salarielorŭ învĕțătorescĭ, spre care scopŭ credŭ, că s'a ascernutŭ și o rugare specială. Și acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ pe când pretensiunile ce li-se facŭ devinŭ pe ḑi ce merge totŭ mai marĭ, atuncĭ sĕ se aibă în vedere și îmbunătățirea stărei lorŭ materiale, căcĭ cu dascălĭ flămânḑĭ și golanĭ nu vomŭ înainta nicĭ odată!

Sĕ credemŭ, că aceste puține șire nu vorŭ resuna în pustiă! *I.*

Invitare.

Domnii membri ai Reuniunei române de gimnastică și de cântărĭ din Brașovŭ suntŭ invitațĭ prin acésta a lua parte la adunarea generală anuală, ce se va ține Lunĭ în 2 (14) Faurŭ a. c. la 3 óre după améḑĭ în localulŭ de cântărĭ alŭ Reuniunii din strada Scheilorŭ, Nr. 132 (Casele I. G. Ioanŭ).

Brașovŭ, în 24 Ianuarie st. v. 1887.

Comitetulŭ.

Ultime scirĭ

Pesta, 3 Februariu. La Grand Hotel de aicĭ s'a primitŭ ordinulŭ telegraficŭ d'a se pregăti apartamente pentru membii delegațiunii austriace.

Roma, 3 Februariu. Esistă temerĭ aicĭ că orașulŭ Masuah, ale cărui retranșamente au fostŭ luate cu asaltŭ de către trupele lui Ras-Alula, nu se va putea ține până la sosirea ajutórelorŭ trimise. Neliniștea e fórte mare.

Berlinŭ, 3 Februariu., Reserviștii, carĭ au fostŭ chemațĭ spre a face esercițĭi, cu puscile cu repetiție nu vorŭ fi liberațĭ înainte d'a se fi dobânditŭ siguranța că la primăvéră nu va isbucni unŭ conflictŭ între Francia și Germania.

Berlinŭ, 3 Februariu. — Pe când organele străine semnaléză o potolire a spiritelorŭ în Francia, ḑiarulŭ „Kreuzzeitung“ de aḑĭ este informatŭ de către corespondentulŭ sĕu din Parisŭ, că scirile alarmante, carĭ se rĕspândiseră de câtva timpŭ, au pricinuitŭ îngrijirĭ seriόse în ce privesce menținerea păcei. „Kreuzzeitung“ dă o espunere istorică a esceselorŭ comise în Prusia de către Francesĭ dela 1806 până la 1813. Ea declară că Germania nu are nimicŭ de câștigatŭ dintr'unŭ nou rĕsboiu și că cele 5 miliarde nu i-a adusŭ binecuvêntare; dér că în casulŭ când ar fi silită a'lŭ face, ea va trebui sĕ caute a reduce Francia în modŭ definitivŭ la neputință, nimicindŭ focarulŭ unde de secole se făurescŭ arme și se ațâță intrigĭ carĭ turbură liniștea Germaniei și amenință pacea Europei.

Berlinŭ, 4 Februariu. Se scrie din Barcelona ḑiarelorŭ d'aicĭ că Francia face marĭ cumpĕrărĭ de cai și de catârĭ în Catalonia.

Strasburg, 4 Februariu. Ḑiarulŭ „Landeszeitung“ anunță că generalulŭ Boulanger inspectéză incognito împregiurimele Verdunului.

Viena, 3 Februariu. In sferele politice se privesce ca puținŭ demnă de credință scirea lui „Times,“ că o înțelegere s'ar fi stabilitŭ între Austro-Ungaria și Rusia în cestiunea bulgară și că orĭ-ce conflictŭ ar fi înlăturatŭ pe viitorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 5 Februariu. — **Foile oficiale din Pesta și din Viena au publicatŭ ordinațiunea, prin care se interḑice esportulŭ cailorŭ peste tóte granițele teritoriului vamalŭ austro-ungarŭ. Oprirea întră în vigóre cu ḑiua de aḑĭ.**

DIVERSE.

Romanulŭ unui văcarŭ. — La o velniță (loculŭ unde se strângŭ bucatele) în apropiere de Dobriținŭ servea unŭ tinĕrŭ văcarŭ cu numele Veréb Pista, unŭ mândru flăcău, cu o față gingașe și cu pĕrŭ móle ca mătasea. Tóte fetele ae prinprejurŭ erau amoresate focŭ de Pista, dér acesta rĕmase rece și indiferentŭ și părea a fi deși în flórea vêrstei, unŭ dușmanŭ alŭ femeilorŭ. Se povestea în taină de diferite aventurĭ ce arŭ fi îndaratŭ tinĕrulŭ flăcău și celŭ mai multŭ prilegiu (temei) la astfelŭ de povestirĭ dădea împrejurarea, că degetele mânilorŭ lui Pista erau mai tóte ciunte. In realitate însĕ era Veréb Pista născutŭ cu astfelŭ de mânĭ și din botezŭ nu se numea „Pista«, ci Elisaveta. Frumosulŭ văcarŭ era anume o fată, care de mai mulțĭ anĭ se îmbrăcase în haine bărbătescĭ, pentru ca sĕ pótă întra în serviciu, ceea ce în hainele sexului ei, din causa amintitului defectŭ, cu greu i-ar fi rĕușitŭ. Nimenĭ nu presupuné acéstă taină. Tótă lumea ține pe »Pista“ de unŭ adevĕratŭ văcarŭ, și fetele în deosebĭ de unŭ tinĕrŭ alŭ dracului de frumosŭ. Unui omŭ însĕ totŭ trebue că i-a încredințatŭ interesantulŭ voinicŭ alŭ pustei secretulŭ sĕu, căcĭ „Veréb Pista« fù silitŭ a întra la 26 Ianuariu în spitalulŭ din Dobriținŭ rĕu bolnavŭ. Acolo dete viéță frumosulŭ văcarŭ — unei sănătóse fetițe.

Gâsce fără ficatŭ. — Multe găsdóe din Pojunŭ fură surprinse în ḑilele din urmă printr'o descoperire neplăcută, făcută la nisce gâsce cumpĕrate de ele. Gâscele altfelŭ într'adevĕrŭ esemplare minunate, nu aveau adecă ficatŭ. După cum ușorŭ se înțelege, acésta „minune zootomică« fù fórte diferitŭ comeutată, până când se dovedì, că o hoțéscă taetură în interiorulŭ gâscelorŭ le jefuise pe aceste complecte creaturĭ de ce aveau ele mai bunŭ. Vênḑĕtorulŭ de paserĭ luase gâscelorŭ înainte de a-le vinde ficatulŭ, faptŭ care diregătoria și întréga opiniune publică din bucătării și din pimnițe îlŭ calificà ca delictŭ de înșelătoriă. Omulŭ va trage de aci celŭ puținŭ învĕțătura, că nu e ertatŭ a vinde gâsce fără ficatŭ.

Corpulŭ călărețŭ de odalisee. — Emirulŭ din Afganistanŭ, Abdurrhaman Khan, va întreprinde o călĕtoriă prin țéra sa la primăvéră, ca sĕ inspecteze trupele și sĕ le pună sĕ manevreze. Pentru ca sĕ-lŭ pótă însoți in acéstă călĕtoriă o parte din haremulŭ sĕu, Emirulŭ a pusŭ pe unŭ instructorŭ de călăriă englesŭ sĕ instrueze pe 16 dintre femeile sale a călări și a comandatŭ în Calcuta 16 costume de călăritŭ pentru ele. Mai mulțĭ prințĭ, ministri și demnitarĭ ai curții, carĭ vorŭ însoți pe Emirulŭ în acéstă călĕtoriă, au pusŭ și ei sĕ instrueze în călăriă pe mai multe dintre femeile lorŭ, așa că în suita principelui se va afla unŭ întregŭ corpŭ călărețŭ de odalisce.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	93 90	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Rentă de hârtiă 5%	84 15	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	112.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93.25	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de hârtiă austriacă	74 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —	Renta de arg. austr.	80 50
Bonurĭ rurale ungare	103.—	Renta de aurŭ austr.	109 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.—	Losurile din 1860	133.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.—	Acțiunile băncei austro-ungare	831 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 —	Act. băncei de creditŭ ung.	271.—
Bonurĭ rurale transilvane	103.—	Act. băncei de creditŭ austr.	265.10
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.11
		Napoleon-d'orĭ	10.08
		Mărcĭ 100 împ. germ.	62.15
		Londra 10 Livres sterlinge	128.65

Cursulu pieței Brașovŭ

din 5 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vend.	8.48
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10.15	»	10 17
Lire turcescĭ	»	11.42	»	11.45
Imperialĭ	»	10.42	»	10.46
Galbenĭ	»	6 04	»	6.08
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.48	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1 01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3 05	—	6 43
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6 32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12 05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ